

Теорія та методика навчання

УДК 378.091:339.138

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20288097>

**Детермінація виконавської надійності музикантів-інструменталістів:
психолого-педагогічний аспект**

Чжен Хуймін

аспірант кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, вул. Пирогова, 9, м. Київ, 02000, Україна, huimin.zheng.huimin@gmail.com,
<https://orcid.org/0009-0003-2856-3083>

Прийнято: 01.12.2025 | Опубліковано: 30.12.2025

***Анотація.** У статті розглянуто психолого-педагогічний аспект детермінації виконавської надійності музикантів-інструменталістів. Означений феномен інтерпретується як сформована, а не вроджена властивість митців концертно-сценічної діяльності, яка забезпечує безпомилкове відтворення творчо-виконавських навичок. **Мета** статті полягає у висвітленні детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів з розкриттям психолого-педагогічного управління специфікою їх впливу на означений феномен. З'ясовано залежність функціонування складників структури виконавської надійності музикантів-інструменталістів від впливу дії ряду детермінант. Обґрунтовано доцільність їх об'єднання у три групи, де: перша група детермінант забезпечує досягнення музикантами-інструменталістами досконалої підготовки до концертно-сценічної діяльності; друга група детермінант забезпечує досягнення досконалої саморегуляції процесу їх музично-виконавської діяльності; третя*

група детермінант забезпечує досягнення досконалої завадостійкості до надмірної дії стресорів, які можуть створювати надмірну емоціогенну напругу у будь-якій формі прилюдної звітності. **Результати** статті полягають в описі механізмів детермінації виконавської надійності музикантів-інструменталістів. **Висновки.** Безпомилкове відтворення творчо-ігрових навичок музикантів-інструменталістів забезпечує сформована їх виконавська надійність. Детермінанти виконавської надійності музикантів-інструменталістів доцільно об'єднати у три групи. Доведено, що детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів та специфіки їх впливу на означений феномен надає їм змогу цілеспрямовано, а не стихійно досягати безпомилкового відтворення виконавсько-ігрових навичок у процесі підготовки музичних творів до інтерпретації в умовах концертно-сценічної діяльності. **Методи** дослідження базуються на застосуванні теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу наукових джерел.

Ключові слова: музиканти-інструменталісти, концертно-сценічна діяльність, виконавська надійність, детермінанти, педагогічні форми та методи, методика досягнення безпомилкової гри.

Determination of the performance reliability of instrumental musicians: psychological and pedagogical aspect

Zheng Huimin

Postgraduate Student of the Department of Theory and Methods of Music Education,
Choral Singing and Conducting, Dragomanov Ukrainian State University,
9 Pyrohova St., Kyiv, 02000, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0003-2856-3083>

Abstract. *The article examines the psychological and pedagogical aspect of determining the performance reliability of instrumental musicians. The phenomenon*

is interpreted as a formed, rather than an innate, property of artists of concert and stage activity, which ensures the unmistakable reproduction of creative and performing abilities. **The purpose** of the article is to highlight the determinants of the performance reliability of instrumental musicians with the disclosure of the psychological and pedagogical management of the specifics of their influence on the specified phenomenon. The dependence of the functioning of the components of the structure of the performance reliability of instrumental musicians on the influence of a number of determinants has been clarified. The feasibility of combining them into three groups has been substantiated, where: the first group of determinants ensures that instrumental musicians achieve perfect preparation for concert and stage activities; the second group of determinants ensures the achievement of perfect self-regulation of the process of their musical and performing activities; the third group of determinants ensures the achievement of perfect noise immunity to excessive stressors that can create excessive emotional tension in any form of public reporting. **The results of the article** consist in describing the mechanisms of determining the performance reliability of instrumental musicians. **Conclusions.** The unerring reproduction of the creative and playing abilities of instrumental musicians is ensured by their formed performance reliability. It is advisable to combine the determinants of the performance reliability of instrumental musicians into three groups. It has been proven that the determinant of the performance reliability of instrumental musicians and the specifics of their influence on the specified phenomenon allows them to purposefully, rather than spontaneously, achieve error-free reproduction of performance and playing abilities in the process of preparing musical works for interpretation in conditions of concert and stage activity. Research **methods** are based on the application of theoretical generalization, analysis, and synthesis of scientific sources.

Keywords: instrumental musicians, concert and stage activities, performance reliability, determinants, pedagogical forms and methods, methods of achieving

flawless playing.

Постановка проблеми. Цивілізаційні інформаційно-сателітарні зміни досить гостро поставили проблему підготовки висококваліфікованих фахівців мистецької спрямованості до яких доцільно віднести і музикантів-інструменталістів. У продовж вже декількох століть постійно посилюються вимоги до якості передачі музикантами-інструменталістами необхідної інформації слухачам/глядачам, яка безпосередньо пов'язується з їх виконавською надійністю, оскільки саме ця складова (виконавська надійність) фахової майстерності митців концертно-сценічної діяльності забезпечує безпомилкову прилюдну інтерпретацію музичних творів. Проблема прояву їх виконавської надійності турбувала не одне покоління визначних педагогів, адже її ознаки є не вродженими, а набутими у процесі фахового навчання. Разом з тим, навіть на сучасному етапі розвитку педагогічної науки всі музиканти-інструменталісти «стикаються» з особистісним прагненням якісно сформувати виконавську надійність у процесі фахового навчання та необхідністю послуговуватись лише інтуїтивно віднайденими методами та прийомами досягнення поставленої мети, які є досить часто несистемними і неефективними.

Отже, відсутність науково-обґрунтованої методики цілеспрямованого формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів, а також необхідність подолання означеного протиріччя - акцентують потребу у вирішенні означеної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання детермінації виконавської надійності музикантів-інструменталістів турбували не одне покоління науковців з мистецтвознавства, психології та педагогіки. Тільки на початку ХХІ століття науковці ці питання розглядали з позицій:

- константної інтерпретації змісту поняття «стабільність» [1–3];

- особливостей формування психологічної готовності музикантів-інструменталістів до прилюдної інтерпретації музичних творів [4-7];

- емоційної стійкості до негативної дії стресорів [8-11] тощо.

Дослідження змісту поняття «виконавська стабільність музикантів-інструменталістів» надала змогу з'ясувати її основні складники та їх функції. Перший з них (інформаційний) «ґрунтується на знаннях матеріалу музичних творів, творчо-інтерпретаційних уміннях та виконавських навичках..., забезпечує цілісність функціонування динамічної та статичної виконавської стабільності...» [1, с. 72]. Динамічна стабільність, як друга складова виконавської стабільності музикантів-інструменталістів, досягається під час фахового навчання «врівноваженою пульсацією її внутрішніх елементів, яка відбувається за алгоритмом “порядок → хаос” і, навпаки, “хаос → порядок”... Функціональну основу ... забезпечує сталість синхронної саморегуляції її внутрішніх параметрів, а сталість утримується завдяки:

- стійкості до збереження власних духовно-естетичних цінностей у процесі пошуків поліваріантних/варіативних гнучких конструктів для уявної побудови художніх образів музичних творів;

- безперервному руху взаємозв'язків між складниками системи означеного феномену під час еволюціонування внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на перебіг когнітивних процесів...;

- пріоритетності інтелектуально-знаннєвих технологій проектування в уяві інтерпретаційних моделей музичних творів на основі художніх образів, їх емоційно-тембрального забарвлення, а також тезаурусу реалізації цих моделей виконавськими засобами» [1, с. 73].

Статична стабільність, як третя складова виконавської стабільності музикантів-інструменталістів, забезпечує мобілізацію їх ресурсів «для досягнення оптимального емоційно-творчого самопочуття завдяки адекватній реакції на дію зовнішніх чи внутрішніх стрес-факторів у процесі творчої

реалізації уявних інтерпретаційних моделей музичних творів...» [1, с. 73].

Отже, виконавська стабільність музикантів-інструменталістів не забезпечує безпомилкове відтворення засвоєних знань матеріалу музичних творів, інтерпретаційних умінь та ігрових навичок під час аудиторно-репетиційних занять чи у процесі прилюдних виступів, а гарантує повторення одних і тих самих помилок у будь-яких умовах діяльності, тобто: функції виконавської стабільності музикантів-інструменталістів і виконавської надійності музикантів-інструменталістів не ідентичні, хоча у фаховій навчально-практичній їх діяльності ці поняття сприймаються як тотожні. Разом з тим, на нашу думку, виконавська стабільність музикантів-інструменталістів виступає однією з основних детермінант досліджуваного феномена.

Дослідження психологічної готовності музикантів-інструменталістів до прилюдної інтерпретації музичних творів надало змогу з'ясувати, що вона також може виступати детермінантою їх виконавської надійності, адже обом цим феноменам властиві не тільки генетично вроджені ознаки, а й набуті, тобто сформовані у процесі фахового навчання. Окрім цього, психологічна готовність музикантів-інструменталістів як цілісне інтегральне утворення «забезпечує функціонування психічних процесів, спрямованих на мобілізацію власних творчих ресурсів необхідних як для проектування різних виконавських версій інтерпретації музичного твору, так і для реалізації однієї з них в умовах її прилюдної презентації» [4; 5; 6; 7];

Дослідження емоційної стійкості музикантів-інструменталістів до негативної дії стресорів надало змогу з'ясувати, що вона також може виступати детермінантою їх виконавської надійності, адже емоційна стійкість впливає на:

- успішність саморегуляції навіть напруженої концертно-сценічної діяльності;
- перебіг емоційних переживань у процесі творчого вирішення поставлених завдань;

- досягнення єдності інтелектуального та енергетичного потенціалу для уникнення чи нівелювання негативної дії стресорів під час прилюдної інтерпретації музичних творів [8; 9; 10; 11].

Отже, досягнення науковців з мистецтвознавства, психології та педагогіки надають змогу виявити певні детермінанти виконавської надійності музикантів-інструменталістів. Разом з тим, їх обмежена кількість утруднює процес віднайдення дієвих методів та прийомів цілеспрямованого формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів, що підтверджує потребу у ретельному дослідженні обраної проблеми.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Недостатня вивченість детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів зумовлює необхідність розробки педагогічного інструментарію формування означеного феномену з розкриттям їх впливу на нього.

Мета статті - висвітлити детермінанти виконавської надійності музикантів-інструменталістів з розкриттям психолого-педагогічного управління специфікою їх впливу на означений феномен.

Виклад основного матеріалу. Безпомилкове відтворення засвоєної інформації, творчих умінь та ігрових навичок музикантами-інструменталістами забезпечує сформована у навчальному процесі їх виконавська надійність. У теорії та методиці музичного навчання науковці спрямовували зусилля на виявлення детермінант виконавської надійності митців концертно-сценічної діяльності. Втім, концептуальне вивчення їх цілісної системи та усвідомлення взаємодії кожної детермінанти залишилось поза увагою науковців. Знання саме інформації, на нашу думку, може сприяти не стихійному, а цілеспрямованому досягненню музикантами-інструменталістами безпомилкового відтворення виконавських навичок в умовах дії прилюдних стресорів.

Проведене нами дослідження процесу формування виконавської

надійності у музикантів-інструменталістів надало змогу констатувати, що означений феномен детермінується дією трьох видів детермінант, де:

перший вид забезпечує досягнення досконалої підготовки музичних творів до концертно-сценічної інтерпретації;

другий вид забезпечує досягнення досконалої саморегуляції процесу його музично-виконавської діяльності;

третій вид забезпечує досягнення досконалої завадостійкості до надмірної дії стресорів, які можуть створювати надмірну емоціогенну напругу будь-якої форми прилюдної звітності.

На нашу думку, до першого виду детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів доцільно віднести:

- якість запам'ятованого матеріалу музичних творів, адже саме ця детермінанта виступає фундатором їх інтелектуальної підготовки до концертно-сценічної діяльності (відчуття «дефіциту інформації», як правило, породжує дію стресорів остраху, що негативно відображається на виконавській надійності музикантів-інструменталістів);

- автоматизованість виконавських дій, адже ця детермінанта виступає фундатором їх виконавських навичок (не якісно сформовані виконавські навички, як правило, призводять до появи технічних помилок в емоціогенних умовах прилюдної інтерпретації музичних творів;

- відповідність м'язово-силових (ігрових) рухів та часових їх співвідношень стилістичним ознакам музичних творів (за умови їх невідповідності цим ознакам порушується темпово-динамічна достовірність реалізації авторського/композиторського задуму, що досить часто спостерігається в музикантів-інструменталістів низького рівня виконавської майстерності).

Слід зазначити, що інформаційне забезпечення генерує не тільки функціональність всіх означених детермінант першого виду виконавської

надійності музикантів-інструменталістів, а й інших, зокрема, розвиток їх технічної оснащеності та проектування різних варіантів моделей інтерпретації музичних творів.

Відповідно до другого виду детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів доцільно віднести ті, які забезпечують досягнення досконалої саморегуляції процесу їх виконавської діяльності, а саме:

- самонастройку на запам'ятовування та відтворення необхідної інформації, яка діагностується при формуванні інтерпретаційної моделі музичних творів самоконтролем і самокорекцією адекватності неусвідомленого емоційного та усвідомленого логічного оцінювання проміжних і кінцевих результатів діяльності;

- чіткість усвідомлення виконавських атрибутів контролю та їх уявлених взірців, які забезпечують управління митцями процесом творчої виконавської діяльності як під час репетиційно-аудиторних занять, так і під час прилюдних виступів;

- адекватність оцінки виконавських атрибутів контролю та їх уявлених взірців, адже неадекватне їх оцінювання, як правило, призводить до викривлення «змісту предметної дійсності завдяки її спотвореній презентації у свідомості особистості. Внутрішня єдність емоцій та самооцінювання відображається в суті цих понять, де віддзеркалюються відношення до власного “я” лише з тією різницею, що в емоціях вона відбивається у формі суб'єктивних переживань, а в самооцінці – у формі сигналу, який окреслюється відповідним знаком (позитивним або негативним) ще до усвідомленого надання логічної оцінки якості атрибутів контролю» [8, с. 82];

- самокорекцію адекватно оцінених виконавських атрибутів контролю з метою виправлення недоліків завдяки реалізації видозмінених їх уявлених взірців (цей двовекторно-замкнутий процес забезпечує досягнення бажаних

результатів гри і, таким чином, підвищує виконавську надійність музикантів-інструменталістів).

Слід зазначити, що, виконавська надійність музикантів-інструменталістів найбільше детермінується самокорекцією визначених атрибутів контролю та їх взірців, що досить часто призводить до появи когнітивного дисонансу. З цього приводу І. Юник вказує, що досягнення бажаного результату забезпечує «здійснення самокорекції інтенсивності когнітивного дисонансу під час професійної діяльності як на рівні вдосконалення уявних взірців атрибутів контролю (віднайдення конструктів нового узагальненого образу інформації...), так і на рівні видозмінення програми техніко-тактичних дій, спрямованих на їх реалізацію ... Найшвидше віднайдення якісних ... конструктів нового узагальненого образу інформації відбувається за дії оптимальної інтенсивності когнітивного дисонансу або за умови досягнення його консонансу. Уявлення декількох альтернативних варіантів конструктів нового узагальненого образу під час сприймання інформації ... підсилює когнітивний дисонанс, а побудова в уяві такого образу з ідентичних ... конструктів – зменшує його інтенсивність» [12, с. 70].

Якщо видозміненню підлягають перші (явні атрибути контролю), то у митців вони обов'язково зіставляються з їх уявними взірцями і після цього «підганяються» реальні ознаки до уявних, але за умови видозмінення останніх (уявних атрибутів контролю) для досягнення бажаних/взірцевих ознак здійснюється «відбір» з альтернативних варіантів їх найдоцільніших ознак з відхиленням «невідповідних» інтерпретаційному задуму. «Ефект “кінцевої” фіксації уявних взірців атрибутів контролю є наслідком віднайдення певних пріоритетних властивостей багатоманітних альтернативних систем, що знаходяться між собою як у консонантних, так і в дисонантних відношеннях. Загальна величина дисонансу цих систем когнітивних елементів залежить від пропорції таких відносин. Чим більша кількість когнітивних елементів

“конфліктують” між собою, тим інтенсивнішим стає дисонанс. Поява дисонансу веде індивідів до пошуку нової інформації з метою подальшого вдосконалення взірців будь-яких атрибутів контролю через уникнення таких інформаційних джерел, котрі збільшують силу діючого дисонансу» [8, с. 86-87]. Звичайно, різні музиканти-інструменталісти не однаково реагують на дію когнітивного дисонансу. Ця різниця залежить не тільки від їх індивідуальних психологічних та фізіологічних властивостей, а й від інтенсивності дії когнітивного дисонансу. З цього приводу Д. Юник зазначає: «Одні суб’єкти мобілізують енергетичні ресурси на досягнення консонансу завдяки відбору найдоцільніших властивостей атрибутів контролю, інші – не відчують внутрішнього дискомфорту і не активізують пошуки альтернативних варіантів. Якщо першим властива низька толерантність до виникнення такого “конфлікту” між когнітивними елементами, то другим – висока, яка, як правило, супроводжується браком прискіпливості у формуванні взірців атрибутів контролю. При занадто низькій толерантності суб’єктів до дії когнітивного дисонансу ситуація частіше за все драматизується, що гальмує швидкість психічних процесів» [8, с. 87].

За нашим дослідження, до третього виду детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів доцільно віднести ті, які забезпечують досягнення досконалої завадостійкості до надмірної дії емоціогенних умов будь-якої форми прилюдної звітності, тобто доцільно віднести ті детермінанти, що сприяють:

- уникненню сприйняття дії стресорів під час прилюдної інтерпретації музичних творів;
- нівелюванню дезорганізуючого їх впливу як на естрадне самопочуття митців, так і на успішність відтворення необхідної інформації;
- прояву сенсорно-моторної витримки, яка забезпечує безпомилкове відтворення автоматизованих виконавських дій;

- чиненню опору навіть дуже сильним чи тривалим стресорам під час прилюдної інтерпретації музичних творів.

Уникненню сприйняття музикантами-інструменталістами дії стресорів під час прилюдних виступів сприяє заздалегідь продумана програма техніко-тактичних дій з визначенням оптимальної кількості атрибутів контролю для спрямування уваги тільки на них у процесі концертно-сценічної інтерпретації музичних творів. Наявність такої програми надає їм змогу максимально «зануритись» у виконавську діяльність не «звільняючи простір» для сприймання дії стресорів. Також сприяє означеному процесу прояв яскраво-вираженої їх артистичної комунікації зі слухачами/глядачами на основі особистісного відчуття не тільки емоційно-образного змісту музичних творів, а і їх емпатійності.

Нівелюванню дезорганізуючого впливу стресорів як на естрадне самопочуття музикантів-інструменталістів, так і на успішність відтворення ними необхідної інформації сприяє збереження максимальної стійкості їх уваги на визначених атрибутах контролю. Підвищують ефективність означеного процесу сформовані уміння щодо:

- видозмінення кола уваги (з малого на середній, з середнього на велике і, навпаки, з великого на середнє, з середнього на мале);

- виключення з обсягу уваги музикантів-інструменталістів об'єктів, пов'язаних з самооцінкою «естрадного самопочуття»;

- відмови усвідомленого сприйняття будь-як атрибутів контролю окрім заздалегідь продуманих/підготовлених під час аудиторно-репетиційної підготовки до прилюдної інтерпретації музичних творів;

- підсилення впевненості у вірності прийнятих творчо-виконавських рішень, спрямованих на реалізацію заздалегідь сформованої програми техніко-тактичних дій.

Прояв сенсорно-моторної витримки музикантів-інструменталістів у

процесі прилюдних виступів підвищується за умови, якщо:

- під час аудиторно-репетиційних занять ними «накопичено запас» до надмірної дії прогнозованих стресорів, які можуть викликати у музикантів-інструменталістів негативний вид «естрадного хвилювання» (хвилювання-остраха, хвилювання-паніки, хвилювання-апатії тощо);

- під час поступової штучно збільшеної інтенсивності дії стресорів постійно зберігається успішне аудиторно-репетиційне програвання музичних творів;

- під час аудиторно-репетиційних занять музиканти-інструменталісти оволоділи вміннями «знецінювати» значущість дії стресорів [13; 14; 15].

У результаті проведеного дослідження виявилось, що чинення опору сильним чи тривалим стресорам під час прилюдної інтерпретації музичних творів є .

У результаті проведеного дослідження виявилось, що найскладнішим для музикантів-інструменталістів є чинення опору детермінантам, які негативно впливають на прояв їх виконавської надійності. Разом з тим, сприяє означеному процесу (чинення опору) самонастройка митців на рішучу «боротьбу» з ними, а також:

- виявлення слабких рис у кожній детермінанті з метою констатації її «немічності»;

- сформована впевненість у спроможності проявити особистісну «зверхність» над їхньою негативною дією;

- моделювання екстремальних умов майбутньої прилюдної форми звітності з досягненням безпомилкового відтворення виконавсько-ігрових навичок;

- досягнення виконавської надійності в аудиторно-репетиційній підготовці музикантів-інструменталістів до прилюдної інтерпретації мистецьких творів;

- закріплення досягнутої виконавської надійності успішною прилюдною інтерпретацією музичних творів умовним зміщення акцентуації значущості сьогоденного виступу на майбутню форму звітності;

- сформована/набута «концертна форма» музикантів-інструменталістів багаторазовою систематичною прилюдною інтерпретацією музичних творів тощо.

Отже, простежується ряд детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів, знання яких надає змогу митцям концертно-сценічної діяльності як уникати чи нівелювати дезорганізуючу їх дію, так і проявляти спроможність мобілізації творчих ресурсів для сенсорно-моторної витримки або чинення опору діючим детермінантам.

Висновки

1. Безпомилкове відтворення творчо-ігрових навичок музикантів-інструменталістів забезпечує сформована їх виконавська надійність. Означений феномен потрібно розглядати як з позицій генетики, так і з позицій генезису, оскільки на нього впливає дія ряду детермінант.

2. Детермінанти виконавської надійності музикантів-інструменталістів доцільно об'єднати у три групи, де перша забезпечує досягнення досконалої підготовки музичних творів до концертно-сценічної інтерпретації, друга - досягнення досконалої саморегуляції процесу їх музично-виконавської діяльності, а третя - досягнення досконалої завадостійкості до надмірної дії стресорів, які можуть створювати надмірну емоціогенну напругу у будь-якій формі прилюдної звітності.

3. Знання детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів та специфіки їх впливу на означений феномен надає їм змогу цілеспрямовано, а не стихійно досягати безпомилкового відтворення виконавсько-ігрових навичок у процесі підготовки музичних творів до інтерпретації в умовах концертно-сценічної діяльності.

Подальше дослідження обраної проблеми вбачається в розгляді детермінант виконавської надійності музикантів-інструменталістів пов'язаних з їх діалогічною комунікативною взаємодією зі слухачами/глядачами, перебігом когнітивних процесів митців під час уявного проєктування художніх образів та їх реалізації в умовах концертно-сценічної діяльності, стабілізацією виконавських дій під час роботи над музичними творами, вивченням досвіду визначних митців концертно-сценічної діяльності тощо.

Список використаних джерел

1. Ян І. Виконавська стабільність як основа концертно-сценічної діяльності піаністів : дис. ... д-ра філософії : 025. Київ, 2023. 229 с.
2. Tsachor R. P., Shafir T. Somatic movement approach to fostering emotional resiliency through laban movement analysis. *Frontiers in Human Neuroscience*. 2017. Vol. 11. P. 1662–5161. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00410>
3. Whitcomb I. Christina Maslach: the pioneer behind burnout research. *American Psychological Association*. 2025. URL: <https://www.apa.org/members/content/burnout-research>
4. Лі Менцзе Формування готовності студентів факультетів мистецтв до самостійної інтерпретації музичних творів : дис. ... д-ра філософії : 014. Київ, 2025. 231 с.
5. Юник Т.І. Вдосконалення методики запам'ятовування музичного тексту як засіб розвитку виконавської майстерності студентів-піаністів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 1996. 238 с.
6. Csikszentmihalyi M. *Flow: The psychology of optimal experience*. New York: Harper and Row, 2008. 336 p.
7. Yuan Kai. Methodological analysis of scientific studies for future music teachers professional training. In *Sustainable economic and social development of*

euoregions and cross-border areas: the 13-th edition of the International Scientific Conference, Iași, 10 November 2017. Iași : “Gheorghe Zane” Institute of Economic and Social Research, 2017 (vol. XXXI , pp. 50–57).

8. Юник Д.Г. Теорія та методика формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2011. 525 с.

9. Ginsberg, M. B., Wlodkowski, R. J. *Diversity and motivation. Culturally responsive teaching in college*. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass, 2009. 446 p.

10. Hilpisch C., Krüger K., Raab M., Wiese L., Zentgraf K., Mutz M. Burnout symptoms in elite athletes: assessing the role of effort–reward imbalance, support and emotions. *International Review for the Sociology of Sport*. 2024. Vol. 59, No. 7. P. 1054–1074. <https://doi.org/10.1177/1012690224124876>

11. Skomorovska I., Kyrsta N., Matishak M. The emergence of professional-emotional burnout syndrome in teachers of preschool education institutions: factors, symptoms, stages, and prevention. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2023. Vol. 10, No. 1. P. 152–158. <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.152-158>

12. Юник І.Д. Самокорекція когнітивного дисонансу перекладачів у брендкомунікації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Психологія*. Острог, 2019. № 8. С.66-70.

13. Yunyk D., Kozyr A., Tkach M., Bukanievych V., Zihan H. The phenomenon of musical performance in the context of professional training of students of art specialties: creative and discursive aspect. *Yegah Musicology Journal*. 2025. Vol. 8, No. 2. P. 481–507. <https://doi.org/10.51576/yemd.1664707>

14. Maslach C. Burnout: a multidimensional perspective. In: *Professional burnout: recent developments in the theory and research*. Washington, DC : Taylor & Francis, 1993. P. 19–32.

15. Yunyk D., Yunyk I., Yunyk T., Burnazova V., Kotova L. Memory of

subjects of communication: the structural and functional components. *Journal of History Culture and Art Research*. 2018. Vol. 7, No. 3. P. 469–479.
<https://doi.org/10.7596/taksad.v7i3.1707>